

Proměny

Mám ráda české kopečky, česká údolí s českými zurčícími potůčky. Pravda je, že už jich moc není. O to víc si vážím těch, která zbyla, o to raději se vracím tam, kde se cítím nejlépe.

Bylo nebylo – a stále je – roztomilé údolí, kterým protéká horský potok. Tohle místo jsem si už dávno oblíbila a vracím se sem tak často, jak je to možné, snad i kvůli stopám, které tu zanechali lidé, co tady žili a už nejsou.

Na svahu pod lesem stála dřevěná chatička, taková bouda ještě z první republiky. Chatičku postavili z prken a přitesaných soušek. Dveře na kožených pantech se nezamykaly. V chatičce byly dvě pryčny, nějaký slavník, částečně ohoblovaný stůl a maličká kamínka. Místo skříní pár polic a hřebíky ve stěnách na pověšení bundy. Nad kamny bidlo, na kterém se sušilo, co bylo mokré. Chatičku nikdy nikdo nevykradl, a pokud v ní přespal nezvaný host, měl na dveřích zevnitř papír s vypsányými pravidly o uhašení ohně, přinesení vody z potoka a dříví z lesa, aby majitel, až přijede, nemusel tyhle věci shánět. A také tam bylo pár svíček a zápalky v plechové krabičce, staré noviny na podpal a to je asi všechno. Chatička se mi moc líbila, já už sice trampování v klasickém smyslu nezažila, ale určitě to muselo být romantické a inspirativní.

O pár let později chatička zmizela a místo ní vyrostla na stejném místě pěkná roubená chata. Jezdívala do ní manželská dvojice, paní dokonce umývala okna a zametala verandu. Dveře už byly na zámek a nezvaní hosté mohli přespát maximálně na kryté verandě. Na verandě se časem objevil dětský kočárek. Později dítě, které jeho matka neustále napomínala, chytala za ruku a různě chránila. Došlo mi, že dítě nevidí. Mám s tím určité zkušenosti. Časem se nad chatou objevilo další patro, na takových zvláštních dřevěných sloupech. Chatička začala vypadat trochu jako domek na kuří nožce. Nicméně, neotáčela se, snad proto, že jí k tomu nikdo nevyzval. Les kolem chatky vzal tak trochu za své, majitelé upotřebili vykácené stromy na přestavbu a také na ohradu, kterou oplotili svůj pozemek. Místo vykácených stromů zasadili nové stromky, a tak mé zelené srdce bylo spokojené. Z dítěte vyrostl mladý muž. Byl zcela slepý. Nikdy jsem ho neviděla chodit někde po lese, nikdy jsem neviděla, že by odešel od chaty dál než k ohradě. Mladík měl odjakživa nějakého psa, ale pravděpodobně jen jako společníka, pes nikdy nebyl v postroji, nikdy se netvářil jako průvodce. Chodívala jsem kolem ohrady, byla to má oblíbená procházka, se svým vodícím psem. Rádi jsme scházeli až do údolí k potoku, kde se můj pes dosyta vyráchal a pak jsme vystoupali na protější úbočí a otočili se směrem k domovu.

Přešla zima – ani nevím, kolikátá – bylo jaro a já si chtěla poslechnout zurčící potok. Ale ouha! K potoku se jít nedalo, v cestě byly klády, navezený stavební materiál a spousta bahna. Ocitla jsem se v pasti naprosto nepřekonatelných překážek. Co se tady děje?

Přišlo léto. Z údolí se ozýval hluk stavebních strojů. Musela jsem se vzdát své oblíbené trasy. Nemám moc ráda vyzvídat o sousedech nebo i o lidech z vedlejších vesnic, ale blokáda „mého“ údolí mne dráždila a podněcovala mou rozčilenou zvědavost. Co se stalo s tou rodinou? Jak si ten slepý mladík poradí s takovým hlukem a rozbitou cestou?

Příběh mi dovyprávěla paní, která také chodívá se svým psem do polí, lesů a strání. Pejškař pejškařovi málokdy odolá, a tak jsem přišla té záhadě na kloub.

Žil byl kdysi tramp, který si postavil malou boudičku, tu z první republiky. Tramp se oženil do Liberce, a když dostal doma volno, užíval si samotu ve své chatičce. Pak se mu narodil syn, a pro dva, přesněji pro tři, byla ta bouda malá. Postavil si tedy v Liberci domek a na chatičku už se nevracel. Po čase se jeho synovi zachtělo užívat si lesní samoty, a tak zakoupil kus lesa a postavil na místě tátovy trampské boudy chatu s verandou. Do chaty přivedl svou nevěstu, a když i jemu se narodil syn, přestavěl chatu na domek na kuří nožce. Slepé dítě mělo ještě další těžké postižení mozku, a tak by nejspíš skončilo v nějakém tehdejším ústavu. Nicméně jeho otec se svého podivného syna nechtěl vzdát, a tak si zadělal na problém. Žena od něho odešla a on se stáhl do ústraní, žil v údolí sám s postiženým chlapcem. Dřevěnou chatu obehnali ohradou, a tak byl nevidomý človíček v relativním bezpečí. Když dítě dospělo v mladého muže, vyřešila jeho nejistou životní perspektivu mozková embolie. Otec tehdy odvezl svého mrtvého syna v terénním autě a do chaty už se nikdy nevrátil.

Uplynul rok. Údolí už je opět prostupné, z naší strany dokonce vede k potoku asfaltka. V údolí vyrostlo něco jako parodie na postmoderní zámek. Kdosi bohatý koupil veliký kus lesa, chatu na kuří nožce zboural, stromy vykácel a postavil z nich ohradu, kterou by nezdolal ani divoký jelen. Před zámkem vydlážděné parkoviště pro několik aut. Šušká se, že to všechno, co se v údolí změnilo, jsou vyprané peníze. Že by je zámecký pán pral v tom potoku, který naštěstí zůstal na svém místě?

Nikdy jsem u nového domu nepotkala žádnou lidskou bytost. Je to asi dům duchů. Jen občas prý se po nové asfaltce přiiřítí nějaká auta, luxusní motorky a u domu se vyrojí nějaký rozjaření lidé. Do pozdní noci se odtud ozývá halas, divoká hudba a je cítit grilované maso. Druhý den je ticho a následně se návštěvníci vsunou do svých vozidel, osedlají motocykly a opustí komfortní objekt.

Stýská se mi po té chatičce, která tu bývala, aby přijala poutníky, ať už jsou kdokoliv. Stýská se mi po slepém chlapci, který si hrál na verandě se psem. Stýská se mi po vyšlapané pěšině, která sice nebyla tak pohodlná jako nově vybudovaná příjezdová a odjezdová asfaltka, ale v létě kolem ní kvetly kopretiny. Stýská se mi po ohleduplnosti, kterou ještě docela nedávno měli lidé k místům, jež osidlovali, a s láskou a porozuměním užívali. Stesk, který pociťuji, je do určité míry vyvážen tím, že nad údolím stále zpívají skřivani a potok jim přizvukuje stejně, jako dřív.